

Sifolinia karavajevi, en för Sverige ny myra (Hym., Formicidae)

PER DOUWES

Douwes, P.: *Sifolinia karavajevi*, en för Sverige ny myra (Hym., Formicidae). [*Sifolinia karavajevi*, an ant species new to Sweden (Hym., Formicidae).] – Ent. Tidskr. 98:147–148 (1977). Lund, Sweden 10 December 1977. ISSN 0013-886X.

Males and females of the parasitic ant *Sifolinia karavajevi* Arnoldi were found in a nest of *Myrmica rugulosa* Nyl. on 29 July 1977 east of Lund in southernmost Sweden. Later delated females were found in another two nests of *M. rugulosa* in the same locality.

P. Douwes, Dept. of Zoology, Univ. of Lund, Helgonavägen 3, S-223 62 Lund, Sweden.

Den 29 juli i år besökte jag de sandiga områdena väster om Krankesjön (Skåne) för att försöka få tag i hannar av *Myrmica rugulosa* Nyl. På ett öppet sandfält med sparsam vegetation vid Svartahål visade sig denna myra vara ovanligt talrik (uppskattningsvis 1 samhälle/5 m²). I det första boet av *M. rugulosa* som grävdes upp fanns ett antal vingade könsdjur (av båda könen) som var alldeles för små för att tillhöra ettermyran och som visade sig tillhöra det i vårt land inte tidigare representerade släktet *Sifolinia*. Trots Kutters (1973) revision av detta släkte hade jag stora svårigheter att artbestämma mina djur. Först efter jämförelse med exemplar från kontinenten kunde arten konstateras vara *S. karavajevi* Arnoldi.

Ytterligare två bon grävdes upp dock utan att några *Sifolinia* hittades. Vid ett besök den 17.8.

på samma lokal grävdes tre bon av *M. rugulosa* upp och i två av dessa hittades en resp. två vinglösa honor av *S. karavajevi*. Detta tyder på att arten är vanlig på lokalen.

S. karavajevi är tidigare tagen på ett fåtal men väl spridda platser. Arten är känd från sydöstra Finland och södra Norge (Collingwood 1976), Polen (där arten beskrivits som *S. pechi* Samsinak), Tjeckoslovakien, England (där arten tidigare gått under namnet *S. laurae* Emery) och södra Ryssland (varifrån arten är beskriven) (Kutter 1973). Troligen är den hona från Belgien som beskrivits som *Myrmica faniensis* (van Boven 1970) en *S. karavajevi*.

S. karavajevi tycks sakna arbetare och lever hos *Myrmica*-arter (*M. laevinodis*, *M. rugulosa*, *M. scabrinodis* och *M. sabuleti* har konstaterats som värdar). Den vinglösa honan liknar mycket

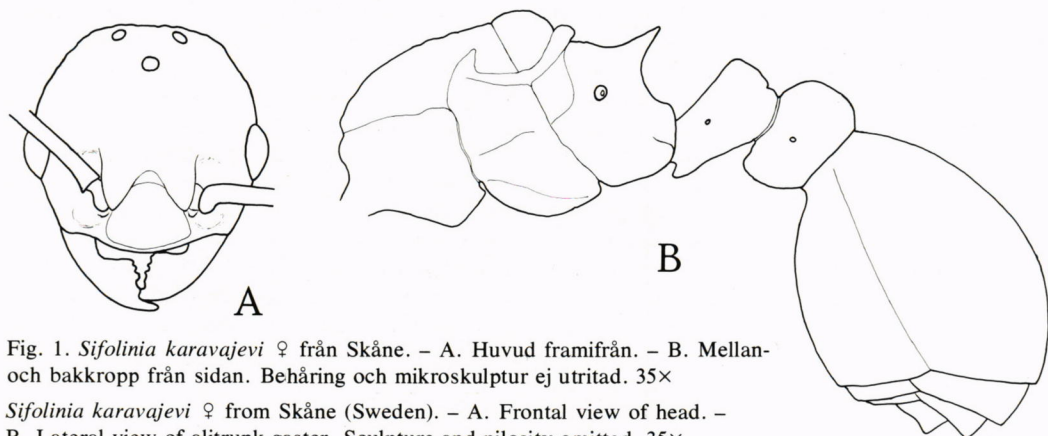

Fig. 1. *Sifolinia karavajevi* ♀ från Skåne. – A. Huvud framifrån. – B. Mellan- och bakkropp från sidan. Behåring och mikroskulptur ej utritad. 35×

Sifolinia karavajevi ♀ from Skåne (Sweden). – A. Frontal view of head. – B. Lateral view of alitrunk-gaster. Sculpture and pilosity omitted. 35×

en liten *Myrcia*-arbetare och det torde vara lätt att förbise henne i myllret i ett *Myrmica*-bo. *Sifolinia*-honan är dock något ljusare och har bredare mellankropp. Vid en noggrannare granskning är det en rad detaljer som skiljer, bla har *Sifolinia*-honan det för parasitiska Myrmicinae karakteristiska ventrala utskottet på postpetiolus.

Recension

Mikkola, Kauri & Jalas, Ilkka: *Suomen Perhoseet. Yökköset* 1. Otava, Helsingfors 1977. 255 sidor, därav 18 helsidesplanscher.

Finland hyser numera den aktivaste fjärilsamlarskaran i Norden. De månatliga mötena i Finlands Lepidopterologiska Sällskap samlar i snitt över 100 medlemmar och i inget annat nordiskt land fångas f.n. så många för landet nya storfjärilar som i Finland. Detta utbredda fjärilsamlande i Finland är egentligen förvånande med tanke på att det inte finns någon modern litteratur över den finska fjärilfaunan. Detta har också känts som en stor brist och man har därför beslutat göra en handbokserie, där i första hand nattflyn och mätare kommer att behandlas.

Den föreliggande boken är den första delen i denna serie och behandlar ungefär hälften (182 arter) av de finska nattflyna, nämligen underfamiljerna Noctuidae (jordflyn etc), Hadeninae och Cucullinae. Tyvärr är boken skriven på finska, men trots detta är den intressant för den icke finskspråkige lepidopterologen. I inled-

Litteratur

- van Boven, J. K. A. 1970. *Myrmica faniensis*, une nouvelle espèce parasite. – Bull. Ann. Soc. R. Ent. Belg. 106:127–132.
- Collingwood, C. A. 1976. Mire invertebrate fauna at Eidskog, Norway, III. Formicidae (Hymenoptera, Aculeata). – Norw. J. Ent. 23:185–187.
- Kutter, H. 1973. Über die morphologischen Beziehungen der Gattung *Myrmica* zu ihren Satellitengenera *Sifolinia* Em., *Symbiomyrma* Arnoldi und *Sommimyrmica* Menozzi (Hymenoptera, Formicidae). – Mitt. Schweiz. Ent. Ges. 46:253–268.

ningen förklaras på svenska och engelska textens uppställning och vissa symbolers betydelse så att vingbredd, utbredning, abundans-frekvens, flygtid och näringsväxt kan utläsas. Varje art behandlas i ett textavsnitt, där också utbredningen visas på en karta över Finland. För svårbestämda arter underlättas identifieringen av utmärkta teckningar av genitalklaffen och/eller framvingen, där det karakteristiska särskilt markerats. Samtliga arter är fotografiskt avbildade i svart-vitt på 18 planscher i slutet av boken. Tyvärr är dessa avbildningar genomgående för mörka och fattiga på gråtoner. Ett plus är dock att det är perfekta djur som avbildas.

Ett sammanfattande omdöme är att denna bok trots planscherna tycks vara av hög klass (mina kunskaper i finska är obefintliga, varför jag inte kunnat göra en särskilt ingående bedömning) och av intresse för de svenska samlare som intresserar sig för den finska fjärilfaunan (exempelvis för de arter, som kan förväntas dyka upp i Sverige).

Per Douwes